

K. G. PONTING, *Discovering textile history and design*, Haverfordwest 1981, ss. 72, ryc. 34.

Póruszając temat tak ogromny jak historia włókiennictwa światowego trzeba go rozpatrywać z określonego punktu widzenia. Autor w swej popularnonaukowej książce przedstawił przede wszystkim techniki tworzenia ornamentu na różnego

typu wyrobach włókienniczych. W krótkim omówieniu historii włókiennictwa od neolitu po współczesność ukazał stopniową ewolucję narzędzi przedziałniczych i krosna tkackiego. Zestawił przy tym najważniejsze wyniki najnowszych badań nad przyspieszeniem produkcji i wydajnością, zarówno udoskonalonych narzędzi jak i pierwszych maszyn. W dalszej części pracy przedstawił sposoby wykonywania ornamentu na tkaninach za pomocą różnych typów krosien. Najwięcej informacji dotyczy rozwoju farbiarstwa oraz drukarstwa tkanin aż do przemysłowego wytwarzania środków farbiarskich i wprowadzenia perotiny. Najważniejszy rozdział ukazuje typy wyrobów włókienniczych. Tu na uwagę zasługują proste rysunki techniczne przedstawiające sploty tkactwa używane do wyrobów gładkich i wzorzystych. Odmiennie niż w dotychczasowych podręcznikach ukazuje K. G. Ponting w kodzie tkackim obie strony tkaniny wzorzystej. Jest to najlepszy wykład tej najbardziej skomplikowanej technicznie dziedziny włókiennictwa. Następnie opisuje wyrób tapiserii, kobierców wiązanych i haftów. Porównuje je pod względem możliwości twórcy operowania czy to wątkami, czy sposobem wiązania węzłów czy wreszcie igłą, przy wytwarzaniu ornamentu. Wytwórca tkanin wzorzystych nie mógł stosować tych metod.

Wśród technik pozatkackich autor najwięcej miejsca poświęca koronkom umożliwiającym rozwiązania dekoracyjne. Omawia też wyrób taśm i galonów na krosienkach tabliczkowych, dziewiarstwo i sprang. Na zakończenie autor przedstawia filcownictwo, najstarszą i najprostszą technikę włókienniczą dającą także skromne rozwiązania ornamentalne. Informacje o wyrobach włókienniczych uzupełnia słowniczek 188 haseł, zawierający definicje o dużym znaczeniu. W geograficznym przeglądzie ośrodków włókienniczych autor dał sporo informacji o Afryce stanowiącej przykład prymitywnych rozwiązań włókienniczych, omawia też tkactwo Bliskiego Wschodu, Europy zachodniej, Anglii i Ameryki. W krótkiej informacji o zbiorach muzealnych znalazł się Ermitaż, Wawel i Muzeum perkali w Ahmedabadzie w Indiach. W tak zwięzłych opracowaniach trudno wytykać autorowi pominięcie wielu zagadnień. Należy raczej wyrazić uznanie, że umiał pomieścić wiele nowatorsko przedstawionych informacji. Zarazem ta historia wzorzystego włókiennictwa podkreśla jeszcze potrzebę ujęcia tego zagadnienia od strony wyrobów odzieżowych.

I. Turnau